Curr Res Educ (2015), 1(2) · 76 - 88

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Sosyal Bilgiler Öğretmeni Adaylarının Sosyal Girişimcilik Özelliklerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*

Fatih ÇERMİK[1] – İbrahim Fevzi ŞAHİN[2]**

[1] Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, Ağrı, Türkiye

[2] Atatürk Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, Erzurum, Türkiye

* Bu çalışma, Prof. Dr. İbrahim Fevzi ŞAHİN danışmanlığında Fatih ÇERMİK tarafından hazırlanan "Sosyal Girişimcilik, Küresel Vatandaşlık ve Çevre Davranışı Arasındaki İlişki: Yapısal Eşitlik Modellemesi" adlı doktora tezinden üretilmiştir.

Öz

Bu araştırmanın amacı Sosyal Bilgiler öğretmeni adaylarının sosyal girişimcilik özelliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir. Araştırma tarama modeline göre kurgulanmıştır. Bu araştırma kapsamında, bünyesinde Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümü olan altı devlet üniversitesinden 988 Sosyal Bilgiler öğretmeni adayı ile çalışılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özelliklerinin yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği; sınıf düzeyi, toplumsal, küresel ve çevresel sorunlara duyarlı olma ve sivil toplum kuruluşuna üye olma değişkenlerine göre ise anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler öğretmeni adayı, girişimcilik, sosyal girişimcilik.

Investigation of Social Entrepreneurship Characteristics of Pre-service Social Studies Teachers in Terms of Various Variables

Abstract

The purpose of this research is to analyze the characteristics of social entrepreneurship of the pre-service Social Studies teachers in terms of various variables. In this study survey method was used. The study was prepared by 988 Social Studies pre-service teachers from six different state universities from Turkey. As a result of the study, it was determined that there is no significant difference between social entrepreneurship characteristics of pre-service teachers in terms of variable of age but there is significant difference in terms of class, being sensitive to social, global and environmental problems, and membership of nongovernmental organizations.

** Sorumlu Yazar: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ağrı, Türkiye
fcermik@agri.edu.tr

Keywords: Social Studies pre-service teachers, entrepreneurship, social entrepreneurship.

1. Giriş

Günümüz dünyası birçok toplumsal ve çevresel problemlerle yüz yüzedir. Her geçen gün yeni problemlerin eklenmesi ile birlikte ortaya çıkan sorun yumağı insanlığı tehdit eder hale gelmiş, gezegenimiz sürdürülebilir ve yaşanabilir olmaktan uzaklaşmaya başlamıştır. Doğal kaynakların hızla tüketilmesi ve dünyanın çeşitli yerlerindeki savaşlar sonucu ortaya çıkan insani sorunların çözümü için çalışmakta olan uluslararası kuruluşların varlığı ve çalışmaları sorunların çözülmesinde tek başına yeterli olmamaktadır. Sorunların çözülmesinde insanların birey olarak sorumluluk alması ve çözümün içinde yer alması çözüme katkı sağlayacaktır. İnsanlığın, bu sorumluluğu almaya gönüllü sosyal girişimci bireylere ihtiyaç duyduğu açıktır.

Sosyal girişimcilik ve sosyal girişimci bireyin özellikleri alanyazında belirlenmiştir. Denizalp'e göre (2009, s.8) "Sosyal girişimci, yaşadığı toplumda ortaya çıkan sosyal aksaklıkları fark ederek o güne kadar akla gelmeyen ya da cesaret edilmeyen bir yaklaşımla sorunların üzerine giden; yaratıcı, ısrarcı, duyarlı, gerçekçi tavırları ile fark yaratan ve toplumun güvenini kazanan kişidir." Sosyal girişimciler, gönüllük esasıyla kültürel, ekonomik, sosyal ve çevresel etkinlikler gerçekleştirirler (Özdevecioğlu ve Cingöz, 2009). Sosyal misyon sahibi olan bu girişimciler (Peredo ve McLean, 2005), kar elde etmeyi düşünmeden yüklendikleri misyona odaklanır ve oluşturacakları etkiyi temel ölçüt kabul ederler (Dees, 1998). Sosyal girişimciler; eğitim, sağlık ve çevre gibi değişik alanlarda, sosyal yenilik ve değişim için, finansal girişimciler gibi güçlü ve sürdürülebilir organizasyonlar kurarlar. Sosyal girişimcilik ile finansal girişimcilik arasındaki tek fark, sosyal girişimcilerin kar amacı gütmemeleridir (Schwap Foundation). Sosyal girişimcilere gündelik hayatta çeşitli alanlarda ihtiyaç duyulur ve onlardan şu alanlarda çalışmalar yapması beklenir:

1. Çevrenin korunması ve desteklenmesi
2. Hastalıklara karşı savaşmak
3. Toplumun huzur ve güvenliği
4. Eğitimin geliştirilmesi
5. Sanat, kültür ve uygarlık
6. Sosyal adalet
7. Açlık ve yoksulluk (London ve Morfopoulos, 2010).

Toplumda var olan her bir birey birer sosyal girişimci olabilir. Sosyal girişimci olabilmek için sosyal statü ya da meslek grubu şartı yoktur. Her meslek grubundan bireyler sosyal girişimci olabilir. Toplumlarında örnek olan sosyal girişimcilerin bazıları doktor, mühendis, öğretmen, din adamı, sosyal hizmet uzmanı, komedyen, gazeteci, yazılım uzmanı, aktör, hemşire, iş adamı ve mühendislerden oluşmuştur.(Bornstein ve Davis, 2010). Bu meslek gruplarından diğer insanları en fazla etkileme ve onlara örnek olma potansiyeli olanlar hiç kuşkusuz öğretmenlerdir. Sosyal girişimcilik özellikleri gelişmiş öğretmenler, öğrencilerini bu konuda yönlendirerek toplumun ihtiyacı olan sosyal girişimcilerin sayısını arttırabilir. Bu nedenle öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının konu hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi alanyazına katkı sağlayacaktır. Alanyazında girişimcilik ile ilgili çalışmalar mevcutken sosyal girişimcilik konusunun eğitim alanında ülkemiz için yeni bir konu olduğu söylenebilir. Girişimcilik konusunda, Pan ve Akay (2015), Yavuz Konokman ve Yanpar Yelken (2014), Çelik, İnce ve Bozyiğit (2014), Kılıç, Keklik ve Çalış (2012), van Dam, Schipper ve Runhaar (2010)'ın çalışmaları mevcuttur. Sosyal girişimcilik konusunda ise Akar ve Aydın (2014) hazırlamış oldukları "Öğretmen Adaylarının Kişilik Özelliklerinin Sosyal Girişimcilik Özelliklerini Yordama Düzeyi" başlıklı araştırmada öğretmen adaylarının kişilik özelliklerinin sosyal

girişimcilik özelliklerini yordama düzeyini tespit etmeyi amaçlamışlardır. Ulusal alanyazında sosyal girişimcilik konusundaki çalışma sayısı yetersizdir. Alanyazına katkı sağlayacağı düşünülen bu çalışmada Sosyal Bilgiler Öğretmeni adaylarının sosyal girişimcilik özelliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, Sosyal Bilgiler Öğretmeni adaylarının Sosyal Girişimcilik Düzeylerini incelemek amaçladığından tarama modeli kullanılmıştır. Karasar (2009)'a göre tarama modeli;, "geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır."

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini eğitim fakültelerinde öğrenim gören Sosyal Bilgiler öğretmeni adayları oluşturmaktadır. Örneklem altı devlet üniversitesinde eğitim görmekte olan 988 Sosyal Bilgiler Öğretmeni adayından oluşmaktadır. Örneklem uygun örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Uygun örnekleme yöntemi, örnekleme, rastgele ya da sistematik olarak ulaşmanın zor olduğu durumlarda araştırmacıların tercih ettiği bir örnekleme yöntemidir. Uygun örnekleme; çalışma için en rahat ulaşılabilecek örneklem topluluğunu seçmektir (Fraenkel ve Wallen, 2006).

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının demografik özellikleri şu şekildedir:

Tablo 1. *Araştırmaya Katılan Öğretmen Adaylarının Demografik Özellikleri*

Üniversite	**f**	**%**
Atatürk Üniversitesi	218	22,05
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	124	12,55
Gazi Üniversitesi	181	18,30
Kilis 7 Aralık Üniversitesi	148	15,00
Mehmet Akif Üniversitesi	169	17,10
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	148	15,00
Toplam	**988**	**100,0**
Cinsiyet		
Erkek	473	47,9
Kız	515	52,1
Toplam	**988**	**100,0**
Sınıf		
Birinci Sınıf	221	22,4
İkinci Sınıf	232	23,5
Üçüncü Sınıf	327	33,1
Dördüncü Sınıf	208	21,1
Toplam	**988**	**100,0**
Akademik Başarı		
2,00'den az	46	4,7
2,01 - 3,00 arası	676	68,4
3,01 - 3,50 arası	224	22,7
3,51 - 4,00 arası	42	4,3
Toplam	**988**	**100,0**
Toplumsal Sorunlara Duyarlılık		
Hiç ilgili değilim	14	1,4
Çok az ilgiliyim	70	7,1
Orta düzeyde ilgiliyim	611	61,8
Çok İlgiliyim	293	29,7
Toplam	**988**	**100,0**
Çevresel Sorunlara Duyarlılık		

Hiç ilgili değilim	13	1,3
Çok az ilgiliyim	84	8,5
Orta düzeyde ilgiliyim	631	63,9
Çok İlgiliyim	260	26,3
Toplam	**988**	**100,0**
Küresel Sorunlara Duyarlılık		
Hiç ilgili değilim	22	2,2
Çok az ilgiliyim	158	16,0
Orta düzeyde ilgiliyim	608	61,5
Çok İlgiliyim	200	20,2
Toplam	**988**	**100,0**
Sivil Toplum Kuruluşuna Üyelik		
Evet	138	14,0
Hayır	850	86,0
Toplam	**988**	**100,0**
İnternet Kullanım Sıklığı		
Hiç kullanmıyorum	49	5,0
0 - 1 saat arası	323	32,7
2 - 3 saat arası	369	37,3
4 - 5 saat arası	152	15,4
6 saat ve üstü	95	9,6
Toplam	**988**	**100,0**

Tablo 1'e göre 988 katılımcının 218'i (%22,05) Atatürk, 124'ü (%12,55) Bolu Abant İzzet Baysal, 181'i (%18,30) Gazi, 148'i (%15,00) Kilis 7 Aralık, 169'u (%17,10) Mehmet Akif, 148'i (%15,00) Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesinde öğrenim görmektedir. Katılımcıların 473'ü (%47,9) erkek ve 515'i (%52,1) kız öğrencidir. En fazla katılım 20-22 yaş (%62,2), en az katılım ise 26 yaş ve üstü (%2,9) aralığında gerçekleşmiştir. Araştırmaya en fazla katılım 3. sınıftan (%33,1), en az katılım ise 4. Sınıftan (%21,1) gerçekleşmiştir. Katılımcıların büyük çoğunluğunun (%68,4) AGNO'su 2,01-3,00 aralığındadır. Katılımcıların %61,8'i (611) toplumsal sorunlara orta düzeyde ilgili olduğunu, %29,7'si (293) çok ilgili olduğunu, %7,1'i (70) çok az ilgili olduğunu ve %1,4'ü (14) hiç ilgili olmadığını düşünmektedir. Katılımcıların %63,9'u (631) çevresel sorunlara orta düzeyde ilgili olduğunu, %26,3'ü (260) çok ilgili olduğunu, %8,5'i (85) çok az ilgili olduğunu ve %1,3'ü (13) hiç ilgili olmadığını düşünmektedir. Katılımcıların %61,5'i (608) küresel sorunlara orta düzeyde ilgili olduğunu, %20,2'si (200) çok ilgili olduğunu, %16'sı (158) çok az ilgili olduğunu ve %2,2'si (22) hiç ilgili olmadığını düşünmektedir. Ayrıca katılımcıların %14'ü (138) bir sivil toplum kuruluşuna üye iken %86'sı (850) herhangi bir sivil toplum kuruluşuna üye değildir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri, araştırmacı tarafından hazırlanan "Kişisel Bilgiler Formu" ve Konaklı ve Göğüş (2013) tarafından geliştirilen "Aday Öğretmenlerin Sosyal Girişimcilik Özellikleri Ölçeği (AÖSGÖ)" ile toplanmıştır. AÖSGÖ *risk alma, özgüven* ve *kişisel yaratıcılık* olmak üzere 3 boyuttan ve 21 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin güvenirliği için bakılan Cronbach alpha iç tutarlılık katsayısı 21 madde için ,855 olarak bulunmuştur. Bu çalışma kapsamında ise ölçeğin Cronbach alpha değeri ,92 olarak bulunmuştur.

2.4. Verilerin Analizi

Sosyal Bilgiler Öğretmeni adaylarının sosyal girişimcilik düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi için t testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testleri kullanılmıştır. Ayrıca veri setinin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için Kolmogorov-Smirnov testi yapılmış ve verilerin normal dağıldığı belirlenmiştir.

3. Bulgular

3.1. Sosyal Bilgiler Öğretmeni Adaylarının Sosyal Girişimcilik Ölçeği'nden Aldıkları Puanlar

Tablo 2. *Sosyal Bilgiler Öğretmeni Adaylarının Sosyal Girişimcilik Ölçeğinin Alt Boyutlarından ve Ölçeğin Tamamından Aldıkları Puanlar*

	N	Minimum	Maksimum	$\bar{X}$	Ss
Risk alma	988	7,00	35,00	27,07	4,94
Özgüven	988	9,00	40,00	30,50	5,25
Yaratıcılık	988	7,00	30,00	23,39	4,25
Sosyal Girişimcilik	**988**	**25,00**	**105,00**	**80,96**	**13,39**

Tablo 2'ye göre Sosyal Bilgiler öğretmeni adayları Sosyal Girişimcilik Ölçeği'nin r*isk alma* alt boyutundan 27,07, *özgüven* alt boyutundan 30,50 ve *yaratıcılık* alt boyutundan 23,39 puan aldıkları görülmektedir. Ayrıca Sosyal Bilgiler öğretmeni adayları ölçeğin tamamından 80,96 puan almışlardır.

3.2. Sosyal Bilgiler Öğretmeni Adaylarının Sosyal Girişimcilik Düzeyinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesine Ait Bulgular

3.2.1. "Sosyal Bilgiler Öğretmeni Adaylarının Sosyal Girişimcilik Düzeyleri Cinsiyetlerine Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?" Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Sosyal Bilgiler öğretmeni adaylarının sosyal girişimcilik düzeylerinin cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için bağımsız örneklemler için t testi yapılmış ve elde edilen bulgular Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. *Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular*

	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	T	P
Risk alma	Bay	473	26.97	5,10	-.655	.513
	Bayan	515	27.17	4,80		
Özgüven	Bay	473	30.48	5,46	-.132	.895
	Bayan	515	30.52	5,06		
Yaratıcılık	Bay	473	23.09	4,47	-.201	.028
	Bayan	515	23.68	4,01		

$p<0,05$

Tablo 3'e göre öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik puanlarının cinsiyetlerine göre anlamlı farklılaşma gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan bağımsız örneklemler için t testi sonucunda yaratıcılık alt boyutunda cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılaşma olduğu (t_{986}= -2.201, p<,05) ve ortalamalar arasındaki farkın bayan öğretmen adaylarının lehine olduğu söylenebilir. Buna karşın risk alma alt boyutunda (t_{986}= -.655, p>,05) ve özgüven alt boyutunda öğretmen adaylarının puan ortalamalarının cinsiyetlerine göre anlamlı farklılaşma göstermediği bulunmuştur.

Bu durum aynı eğitim sisteminden gelen öğrencilerden kızların yaratıcılık konusunda kendilerini daha çok geliştirmelerinden kaynaklanıyor olabilir.

3.2.2. "Sosyal Bilgiler Öğretmeni Adaylarının Sosyal Girişimcilik Düzeyleri Öğrenim Gördükleri Sınıf Düzeyine Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?" Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Sosyal Bilgiler öğretmeni adaylarının sosyal girişimcilik düzeylerinin öğrenim gördükleri sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için Tek Faktörlü Varyans Analizi-ANOVA yapılmış ve elde edilen bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. *Öğrenim Görülen Sınıf Düzeyi Değişkenine İlişkin Varyans Analizi Sonucu*

	Sınıf	N	X	Ss	F	P	Anlamlı fark
	1.sınıf	221	26,2262	5,20432			C-A,
Risk alma	2.sınıf	232	27,5129	4,58492	5.332	.001	
	3.sınıf	327	27,6881	4,88964			
	4.sınıf	208	26,5385	4,99550			
	1.sınıf	221	29,5385	5,52306			B-A,
Özgüven	2.sınıf	232	31,1638	4,94549	4.787	.003	C-A
	3.sınıf	327	30,9235	4,95721			
	4.sınıf	208	30,1394	5,60407			
	1.sınıf	221	22,5747	4,64661			B-A,
Yaratıcılık	2.sınıf	232	23,8621	4,03104	4.387	.004	C-A
	3.sınıf	327	23,7125	4,14128			
	4.sınıf	208	23,2740	4,11160			

$p<0,05$

Tablo 4'e göre öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik puan ortalamalarının *risk alma* alt boyutunda (F_{984}= 5.332, p<,05), *özgüven* alt boyutunda (F_{984}= 4.787, p<,05) ve yaratıcılık alt boyutunda (F_{984}= 4.387, p<,05) öğrenim görülen sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı bulunmuştur.

Ortalamalar arasındaki farkın kaynağını belirlemek için çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey testi yapılmış ve *risk alma* alt boyutunda 3. sınıf öğrencilerinin puan ortalamalarının 1.sınıf öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. *Özgüven* alt boyutunda, 2 sınıf ve 3. sınıf öğrencilerinin puan ortalamalarının 1. sınıf öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. *Yaratıcılık* alt boyutunda ise 2 sınıf ve 3. sınıf öğrencilerinin puan ortalamalarının 1. sınıf öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur.

Bu sonuç öğretmen adaylarının sınıf seviyelerinin artması ve aldıkları eğitimin sosyal girişimcilik özelliklerini olumlu yönde etkilemesinden kaynaklanabilir.

3.2.3. "Sosyal Bilgiler Öğretmeni Adaylarının Sosyal Girişimcilik Düzeyleri Akademik Başarılarına Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?" Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Sosyal Bilgiler öğretmeni adaylarının sosyal girişimcilik düzeylerinin akademik başarılarına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için Tek Faktörlü Varyans Analizi-ANOVA yapılmış ve elde edilen bulgular Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. *Akademik Başarı Değişkenine İlişkin Varyans Analizi Sonucu*

Akademik Başarı		N	X	Ss	F	P	Anlamlı fark
	2.00 -	46	25,0870	4,89819			
Risk alma	2.01-3.00	676	27,3299	4,71835	3.484	.015	B-A,
	3.01-3.50	224	26,8438	5,46884			
	3.51-4.00	42	26,4524	5,25079			
	2.00 -	46	28,9783	6,50978			
Özgüven	2.01-3.00	676	30,7707	5,09749	2.491	.059	
	3.01-3.50	224	30,1563	5,32594			
	3.51-4.00	42	29,7619	5,60405			
	2.00 -	46	21,5652	4,72653			
Yaratıcılık	2.01-3.00	676	23,5488	4,04738	3.486	.015	B-A

	3.01-3.50	224	23,4509	4,49886
	3.51-4.00	42	22,7619	5,09811

p<0,05

Tablo 5'e göre öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik puan ortalamalarının *risk alma* alt boyutunda (F_{984}= 3.484, p<,05) ve yaratıcılık alt boyutunda (F_{984}= 3.486, p<,05) akademik başarı değişkenine göre anlamlı farklılaşma gösterdiği buna karşın özgüven alt boyutunda ise akademik başarı değişkenine göre (F_{984}= 2.491, p>,05) anlamlı farklılaşma olmadığı bulunmuştur.

Ortalamalar arasındaki farkın kaynağını belirlemek için çoklu karşılaştırma testlerinden Post Hoc Tukey testi yapılmış ve hem *risk alma* alt boyutunda hem de *yaratıcılık* alt boyutunda akademik başarı düzeyi 2.01 ile 3.00 arasında olanların puan ortalamalarının akademik başarı düzeyi 2.00 ve daha düşük olanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur.

3.2.4. "Sosyal Bilgiler Öğretmeni Adaylarının Sosyal Girişimcilik Düzeyleri Toplumsal Sorunlara İlgili Olma Durumuna Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?" Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Sosyal Bilgiler öğretmeni adaylarının sosyal girişimcilik düzeylerinin toplumsal sorunlara ilgili olma durumuna göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için Tek Faktörlü Varyans Analizi-ANOVA yapılmış ve elde edilen bulgular Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. *Toplumsal Sorunlara İlgili Olma Durumuna İlişkin Varyans Analizi Sonucu*

Toplumsal Sorunlara İlgili Olma		N	X	Ss	F	p	Anlamlı fark
Risk alma	Hiç ilgili değilim	14	25,6429	3,95372	15.064	.000	D-B
	Çok az ilgiliyim	70	24,9571	6,29800			D-C
	Orta düzeyde ilgiliyim	611	26,6612	4,63042			
	Çok İlgiliyim	293	28,5222	4,92447			
Özgüven	Hiç ilgili değilim	14	29,5714	5,62569	14.678	.000	C-B
	Çok az ilgiliyim	70	27,7714	6,51013			D-B
	Orta düzeyde ilgiliyim	611	30,1735	4,88652			
	Çok İlgiliyim	293	31,8942	5,29788			
Yaratıcılık	Hiç ilgili değilim	14	21,3571	4,70036	17.634	.000	D-A
	Çok az ilgiliyim	70	21,0857	5,22464			D-B
	Orta düzeyde ilgiliyim	611	23,1309	3,94127			D-C
	Çok İlgiliyim	293	24,6143	4,24967			

p<0,05

Tablo 6'ya göre öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik puanlarının toplumsal olaylara ilgili olma değişkenine göre risk alma alt boyutunda (F_{984}= 15.064, p<,05), özgüven alt boyutunda (F_{984}= 14.678, p<,05) ve yaratıcılık alt boyutunda (F_{984}= 17.634, p<,05) anlamlı düzeyde farklılaştığı bulunmuştur.

Ortalamalar arasındaki farkın kaynağını belirlemek için çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey testi yapılmış ve risk alma alt boyutunda toplumsal olaylara karşı çok ilgili olanların puan ortalamalarının çok az ilgili olanlara göre ve orta düzeyde ilgili olanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Özgüven alt boyutunda toplumsal olaylara karşı orta düzeyde ilgili olanların ve çok ilgili olanların puan ortalamalarının çok az düzeyde ilgili olanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Yaratıcılık alt boyutunda ise toplumsal olaylara karşı çok ilgili olanların puan ortalamalarının hiç ilgili olmayanlara göre, çok az ilgili olanlara göre ve orta düzeyde ilgili olanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu söylenebilir.

3.2.5. "Sosyal Bilgiler Öğretmeni Adaylarının Sosyal Girişimcilik Düzeyleri Çevresel Sorunlara İlgili Olma Durumuna Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?" Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Sosyal Bilgiler öğretmeni adaylarının sosyal girişimcilik düzeylerinin çevresel sorunlara ilgili olma durumuna göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için Tek Faktörlü Varyans Analizi-ANOVA yapılmış ve elde edilen bulgular Tablo 7'de verilmiştir

Tablo 7. *Çevresel Sorunlara İlgili Olma Durumuna İlişkin Varyans Analizi Sonucu*

Çevresel Sorunlara İlgili Olma		N	X	Ss	F	P	Anlamlı fark
Risk alma	Hiç ilgili değilim	13	24,2308	4,91857	10.739	.000	D-A
	Çok az ilgiliyim	84	25,7262	6,04870			D-B
	Orta düzeyde ilgiliyim	631	26,7750	4,66157			D-C
	Çok İlgiliyim	260	28,3923	4,96240			
Özgüven	Hiç ilgili değilim	13	28,0769	6,95775	10.937	.000	D-B
	Çok az ilgiliyim	84	28,6190	6,25156			D-C
	Orta düzeyde ilgiliyim	631	30,2552	4,92063			
	Çok İlgiliyim	260	31,8423	5,31136			
Yaratıcılık	Hiç ilgili değilim	13	20,3077	5,87912	9.930	.000	D-A
	Çok az ilgiliyim	84	22,0476	4,87656			D-B
	Orta düzeyde ilgiliyim	631	23,2552	3,92912			D-C
	Çok İlgiliyim	260	24,3462	4,47682			

$p<0,05$

Tablo 7'ye göre öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik puanlarının çevresel olaylara ilgili olma değişkenine göre risk alma alt boyutunda (F_{984}= 10.739, p<,05), özgüven alt boyutunda (F_{984}= 10.937, p<,05) ve yaratıcılık alt boyutunda (F_{984}= 9.930, p<,05) anlamlı düzeyde farklılaştığı bulunmuştur.

Ortalamalar arasındaki farkın kaynağını belirlemek için çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey testi yapılmış ve risk alma alt boyutunda çevresel sorunlara karşı çok ilgili olanların puan ortalamalarının hiç ilgili olmayanlara göre, çok az ilgili olanlara göre ve orta düzeyde ilgili olanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Özgüven alt boyutunda çevresel sorunlara karşı çok ilgili olanların puan ortalamalarının çok az ilgili olanlara göre ve orta düzeyde ilgili olanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Yaratıcılık alt boyutunda ise çevresel sorunlara karşı çok ilgili olanların puan ortalamalarının hiç ilgili olmayanlara göre, çok az ilgili olanlara göre ve orta düzeyde ilgili olanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Bu durum beklenilen bir durumdur. Sosyal girişimciler çevresel sorunlara ilgili olur ve bu onları harekete geçirir.

3.2.6. "Sosyal Bilgiler Öğretmeni Adaylarının Sosyal Girişimcilik Düzeyleri Küresel Sorunlara İlgili Olma Durumuna Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?" Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Sosyal Bilgiler öğretmeni adaylarının sosyal girişimcilik düzeylerinin küresel sorunlara ilgili olma durumuna göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için Tek Faktörlü Varyans Analizi-ANOVA yapılmış ve elde edilen bulgular Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. *Küresel Sorunlara İlgili Olma Durumuna İlişkin Varyans Analizi Sonucu*

Küresel Sorunlara İlgili Olma		N	X	Ss	F	P	Anlamlı fark
Risk alma	Hiç ilgili değilim	22	23,8182	5,02031	11.033	.000	C-A
	Çok az ilgiliyim	158	25,9304	5,31327			D-A
	Orta düzeyde ilgiliyim	608	27,0625	4,62990			D-B
	Çok İlgiliyim	200	28,3900	5,20995			D-C
Özgüven	Hiç ilgili değilim	22	26,7727	6,61119	12.232	.000	C-A
	Çok az ilgiliyim	158	28,8797	5,38854			D-A
	Orta düzeyde ilgiliyim	608	30,7089	4,92371			D-B
	Çok İlgiliyim	200	31,5800	5,53323			
Yaratıcılık	Hiç ilgili değilim	22	19,3636	5,10411	12.492	.000	B-A
	Çok az ilgiliyim	158	22,6076	4,16818			C-A
	Orta düzeyde ilgiliyim	608	23,4276	4,01538			D-A
	Çok İlgiliyim	200	24,3900	4,54657			D-B
							D-C

p<0,05

Tablo 8'e göre öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik puanlarının küresel olaylara ilgili olma değişkenine göre risk alma alt boyutunda (F_{984}= 11.033, p<,05), özgüven alt boyutunda (F_{984}= 12.232, p<,05) ve yaratıcılık alt boyutunda (F_{984}= 12.492, p<,05) anlamlı düzeyde farklılaştığı bulunmuştur.

Ortalamalar arasındaki farkın kaynağını belirlemek için çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey testi yapılmış ve risk alma alt boyutunda küresel olaylara karşı orta düzeyde ilgili olanların ve çok ilgili olanların puan ortalamalarının hiç ilgili olmayanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Özgüven alt boyutunda küresel olaylara karşı orta düzeyde ilgili olanların puan ortalamalarının hiç ilgili olmayanlara göre; çok ilgili olanların puan ortalamalarının hiç ilgili olmayanlara ve çok az ilgili olanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu söylenebilir.

Yaratıcılık alt boyutunda ise küresel olaylara karşı çok az ilgili olanların puan ortalamalarının ve orta düzeyde ilgili olanların puan ortalamalarının hiç ilgili olmayanlara göre; küresel olaylara karşı çok ilgili olanların puan ortalamalarının hiç ilgili olmayanlara, çok az ilgili olanlara ve orta düzeyde ilgili olanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu söylenebilir.

3.2.7. "Sosyal Bilgiler Öğretmeni Adaylarının Sosyal Girişimcilik Düzeyleri İnternet Kullanım Sıklığına Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?" Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Sosyal Bilgiler öğretmeni adaylarının sosyal girişimcilik düzeylerinin internet kullanım sıklığına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için Tek Faktörlü Varyans Analizi-ANOVA yapılmış ve elde edilen bulgular Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. *İnternet Kullanım Sıklığına İlişkin Varyans Analizi Sonucu*

İnternet Kullanım Sıklığı		N	X	Ss	F	P	Anlamlı fark
Risk alma	Hiç	49	25,5510	5,64602	2.148	.073	
	0 - 1 saat arası	323	27,0248	5,14745			
	2 - 3 saat arası	369	26,9431	4,89560			
	4 - 5 saat arası	152	27,7763	3,77724			

Özgüven	6 saat ve üstü	95	27,4526	5,56923	1.023	.395	
	Hiç	49	29,4490	6,07955			
	0 - 1 saat arası	323	30,3467	5,62359			
	2 - 3 saat arası	369	30,5014	4,94047			
	4 - 5 saat arası	152	31,0526	4,38660			
Yaratıcılık	6 saat ve üstü	95	30,7263	5,93124	2.880	.022	D-A
	Hiç	49	22,1020	4,71807			
	0 - 1 saat arası	323	23,2322	4,43223			
	2 - 3 saat arası	369	23,4661	4,18779			
	4 - 5 saat arası	152	24,2237	3,18772			
	6 saat ve üstü	95	23,0737	4,88210			

p<0,05

Tablo 9'a göre öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik puanlarının internet kullanım sıklığı değişkenine göre yaratıcılık (F_{983}= 2.880, p<,05) alt boyutunda anlamlı düzeyde farklılaştığı buna karşın risk alma alt boyutunda (F_{983}= 2.148, p>,05) ve özgüven alt boyutunda (F_{983}= 1.023, p>,05) anlamlı farklılaşma olmadığı bulunmuştur.

Yaratıcılık alt boyutunda ortalamalar arasındaki farkın kaynağını belirlemek için Tukey testi yapılmış ve günde 4-5 saat internet kullananların puan ortalamalarının hiç internet kullanmayanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Bu durum internetin bireylere çok fazla bilgi ve fikir veren bir kaynak olmasından kaynaklanıyor olabilir.

3.2.8. "Sosyal Bilgiler Öğretmeni Adaylarının Sosyal Girişimcilik Düzeyleri Herhangi Bir Sivil Toplum Kuruluşuna Üye Olma Durumuna Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?" Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Sosyal Bilgiler öğretmeni adaylarının sosyal girişimcilik düzeyleri herhangi bir sivil toplum kuruluşuna üye olma durumuna göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için bağımsız örneklemler için t testi yapılmış ve elde edilen bulgular Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. *Sivil Toplum Kuruluşlarına Üye Olma Değişkenine İlişkin Bulgular*

Sivil Toplum Kuruluşlarına Üye Olma		N	X	Ss	t	p
Risk alma	Evet	135	28,6000	4,74137	3.854	.000
	Hayır	850	26,8435	4,94685		
Özgüven	Evet	135	31,7630	4,68915	2.995	.000
	Hayır	850	30,3106	5,31549		
Yaratıcılık	Evet	135	24,4148	3,78604	2.970	.000
	Hayır	850	23,2494	4,30262		

p<0,05

Tablo 10'a göre öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik puanlarının sivil toplum kuruluşlarına üye olma değişkenine göre anlamlı farklılaşma gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan bağımsız örneklemler için t testi sonucunda yaratıcılık alt boyutunda (t_{983}= 3.854, p<,05), özgüven alt boyutunda (t_{983} = 2.995, p<,05) ve yaratıcılık alt boyutunda (t_{983} = 2.970, p<,05) anlamlı farklılaşma olduğu ve aritmetik ortalamalar göz önünde bulundurulduğunda her üç alt boyutta da herhangi bir sivil toplum kuruluşuna üye

olanların sosyal girişimcilik puanlarının üye olmayanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Sivil toplum kuruluşlarına üyeliğin sosyal girişimcilik üzerinde önemli etkisi olduğu söylenebilir. Bu durum sorunlar hakkında farkındalığı olan bireylerin çözüme ulaşmak için güç birliğine gitmesi ve aynı hedef doğrultusunda çalışan insanlarla bir arada olmak istemesinden kaynaklanıyor olabilir. Sosyal girişimcilik hakkında yazılan teorik yayınlarda bu durumu desteklemektedir.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Alanyazında öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik düzeylerini ölçen başka çalışmalara ulaşılamadığından konuyla ilgisi olabilecek diğer çalışmalar üzerinden tartışma yapılmıştır. Sosyal Bilgiler Öğretmeni adaylarının sosyal girişimcilik puanlarının demografik özelliklere göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine dair sonuçlar şu şekildedir:

Sosyal Bilgiler öğretmeni adaylarının sosyal girişimcilik düzeyleri ortalamanın üzerindedir. Cinsiyet değişkenine göre yapılan t testi sonucunda yaratıcılık alt boyutunda bayan öğrenciler lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Risk alma ve özgüven alt boyutlarında cinsiyet açısından anlamlı farklılık yoktur. Alanyazında farklı sonuçlara ulaşılmış çalışmalar mevcuttur. Pan ve Akay (2015), "Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi" adlı çalışmalarında cinsiyetin girişimcilik özelliği üzerinde belirleyici bir faktör olmadığını bulmuştur. Almaz, İşeri ve Ünal (2014), "Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Öz Yeterlik Algılarının İncelenmesi" isimli çalışmalarında kız öğrencilerin yaratıcı dramaya yönelik öz yeterlik algılarının erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Tuna ve Temizkalp (2013), "Öğretmen Adaylarının Yaratıcılık Düzeyleri" isimli çalışmalarında kız öğrencilerin lehine anlamlı bir farklılık bulmuşlardır. Özben ve Argun (2005), "Buca Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Yaratıcılık Boyutları Puanlarının Karşılaştırılması" isimli çalışmalarında kız öğrencilerin puanlarının erkek öğrencilerin puanlarından anlamlı derecede yüksek olduğunu bulmuştur. Cansız (2007) tarafından hazırlanan girişimcilik ile ilgili yüksek lisans tezi sonuçlarına göre ise erkeklerin yaratıcılık özellikleri kızlarınkinden yüksek bulunmuştur.

Öğrenim görülen sınıf değişkenine göre yapılan ANOVA sonucunda risk alma, özgüven ve yaratıcılık alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Ortalamalar arasındaki farkın kaynağını belirlemek için çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey testi yapılmış ve *risk alma* alt boyutunda 3. sınıf öğrencilerinin puan ortalamalarının 1. sınıf öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. *Özgüven* alt boyutunda, 2 sınıf ve 3. sınıf öğrencilerinin puan ortalamalarının 1. sınıf öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. *Yaratıcılık* alt boyutunda ise 2 sınıf ve 3. sınıf öğrencilerinin puan ortalamalarının 1. sınıf öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. Yavuz Konokman ve Yanpar Yelken (2014) yaptıkları çalışmada sınıf değişkenine göre girişimcilik özelliklerinin anlamlı farklılık gösterdiğini bulmuşlardır. Pan ve Akay (2015), Kılıç, Keklik ve Çalış (2012) ise sınıf değişkenin girişimcilik üzerinde bir etkisinin olmadığını bulmuştur.

Akademik başarı değişkenine göre yapılan ANOVA sonucunda risk alma ve yaratıcılık alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Özgüven alt boyutunda ise akademik başarı değişkenine göre anlamlı bir fark yoktur. Ortalamalar arasındaki farkın kaynağını belirlemek için çoklu karşılaştırma testlerinden Post Hoc Tukey testi yapılmış ve hem risk alma alt boyutunda hem de yaratıcılık alt boyutunda akademik başarı düzeyi 2.01 ile 3.00 arasında olanların puan ortalamalarının akademik başarı düzeyi 2.00 ve daha düşük olanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Kılıç, Keklik ve Çalış (2012) yaptıkları araştırmada akademik başarının girişimcilik özellikleri için açıklayıcı bir faktör olmadığını belirtmiştir.

Toplumsal sorunlarla ilgili olma değişkenine göre yapılan ANOVA sonucunda risk alma, özgüven ve yaratıcılık alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Ortalamalar arasındaki farkın kaynağını

belirlemek için çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey testi yapılmış ve risk alma alt boyutunda toplumsal olaylara karşı çok ilgili olanların puan ortalamalarının çok az ilgili olanlara göre ve orta düzeyde ilgili olanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Özgüven alt boyutunda toplumsal olaylara karşı orta düzeyde ilgili olanların ve çok ilgili olanların puan ortalamalarının çok az düzeyde ilgili olanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Yaratıcılık alt boyutunda ise toplumsal olaylara karşı çok ilgili olanların puan ortalamalarının hiç ilgili olmayanlara göre, çok az ilgili olanlara göre ve orta düzeyde ilgili olanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu söylenebilir.

Çevresel sorunlarla ilgili olma değişkenine göre yapılan ANOVA sonucunda risk alma, özgüven ve yaratıcılık alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Ortalamalar arasındaki farkın kaynağını belirlemek için çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey testi yapılmış ve risk alma alt boyutunda çevresel sorunlara karşı çok ilgili olanların puan ortalamalarının hiç ilgili olmayanlara göre, çok az ilgili olanlara göre ve orta düzeyde ilgili olanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Özgüven alt boyutunda çevresel sorunlara karşı çok ilgili olanların puan ortalamalarının çok az ilgili olanlara göre ve orta düzeyde ilgili olanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Yaratıcılık alt boyutunda ise çevresel sorunlara karşı çok ilgili olanların puan ortalamalarının hiç ilgili olmayanlara göre, çok az ilgili olanlara göre ve orta düzeyde ilgili olanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu sonucun da beklenen bir durum olduğu söylenebilir.

Küresel sorunlarla ilgili olma değişkenine göre yapılan ANOVA sonucunda risk alma, özgüven ve yaratıcılık alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Ortalamalar arasındaki farkın kaynağını belirlemek için çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey testi yapılmış ve risk alma alt boyutunda küresel olaylara karşı orta düzeyde ilgili olanların ve çok ilgili olanların puan ortalamalarının hiç ilgili olmayanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Özgüven alt boyutunda küresel olaylara karşı orta düzeyde ilgili olanların puan ortalamalarının hiç ilgili olmayanlara göre; çok ilgili olanların puan ortalamalarının hiç ilgili olmayanlara ve çok az ilgili olanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu söylenebilir. Yaratıcılık alt boyutunda ise küresel olaylara karşı çok az ilgili olanların puan ortalamalarının ve orta düzeyde ilgili olanların puan ortalamalarının hiç ilgili olmayanlara göre; küresel olaylara karşı çok ilgili olanların puan ortalamalarının hiç ilgili olmayanlara, çok az ilgili olanlara ve orta düzeyde ilgili olanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu söylenebilir. Bu sonuçların beklenilen bir durum olduğu söylenebilir. Sosyal girişimciler toplumdaki sorunları, çevre problemlerini fark ederler ve bu sorunların çözümü için sorumluluk alırlar.

İnternet kullanım sıklığı değişkenine göre yapılan ANOVA sonucunda risk alma ve özgüven alt boyutlarında anlamlı bir farklılık yoktur. Yaratıcılık alt boyutunda ise anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Yaratıcılık alt boyutunda ortalamalar arasındaki farkın kaynağını belirlemek için Tukey testi yapılmış ve günde 4-5 saat internet kullananların puan ortalamalarının hiç internet kullanmayanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Herhangi bir sivil toplum kuruluşuna üye olma değişkenine göre yapılan t testi sonucunda risk alma, özgüven ve yaratıcılık alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Her alt boyutta herhangi bir sivil toplum kuruluşuna üye olanların puanlarının üye olmayanlara göre anlamlı düzeyde farklılaştığı bulunmuştur.

Bu sonuçlar ışığında alanyazındaki çalışmaların sayısının arttırılması için farklı örneklemlerle çalışılması, sosyal girişimcilik konusu hakkında insanların dikkatlerini çekecek etkinliklerin yapılması ve sosyal girişimcilik konusunun okul öncesinden lisansüstü eğitim seviyesine kadar her kademede yer almasının sağlanması için gerekli çalışmaların yapılması önerilebilir.

Kaynakça

Akar, H. ve Aydın, S. (2014). Öğretmen adaylarının kişilik özelliklerinin sosyal girişimcilik özelliklerini yordama düzeyi. *V.EYFOR (Eğitim Yönetimi Forumu). 11-13 Eylül 2014.* Konya-Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Almaz, G. İşeri, K. ve Ünal, E. (2014). Öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlik algılarının incelenmesi. *International Journal of Languages' Education and Teaching,* December, 48-65.

Bornstein, D. & Davis, S. (2010). *Social entrepreneurship, what everyone needs to know*. New York: Oxford University Press, Inc.

Cansız, E. (2007). *Üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin belirlenmesi: süleyman demirel üniversitesi öğrencileri üzerine bir çalışma*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

Çelik, A. ,İnce, M. ve Bozyiğit, S. (2014). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik niyetlerini etkileyen ailesel faktörleri belirlemeye yönelik bir çalişma. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(3), 113-124.

Çermik, F. (2015). *Sosyal Girişimcilik, Küresel Vatandaşlık ve Çevre Davranışı Arasındaki İlişki: Yapısal Eşitlik Modellemesi.* Yayımlanmamış doktora tezi. Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Dees, J. G. (1998). *The meaning of "social entrepreneurship".* http://csi.gsb.stanford.edu/sites/csi.gsb.stanford.edu/files/TheMeaningofsocialEntrepreneurship.pdf adresinden 16.03.2015 tarihinde ulaşılmıştır.

Denizalp, H. (2009). *Toplumsal dönüşüm için sosyal girişimcilik.* Ankara: Fersa Matbaacılık Ltd. Şti.

Fraenkel, J.R., & Wallen, N.E. (2006). *How to design and evaluate research in education*. New York: McGraw-Hill.

Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi.* Ankara: Nobel Yayınları.

Kılıç, R., Keklik, B. ve Çalış, N. (2012). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri üzerine bir araştırma: bandırma iibf işletme bölümü örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 17(2), 423-435.

Konaklı, T. ve Göğüş, N. (2013). Aday öğretmenlerin sosyal girişimcilik özellikleri ölçeği: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(2), 373-391

London, M. & Morfopoulos, R. G. (2010). *Social entrepreneurship*. New York: Routledge.

Özben, Ş. ve Argun, Y. (2005). Buca eğitim fakültesi öğrencilerinin yartıcılık boyutları puanlarının karşılaştırılması. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi,* 18, 16-23.

Özdevecioğlu, M. ve Cingöz, A. (2009). Sosyal Girişimcilik ve Sosyal Girişimciler: Teorik Çerçeve, *Erciyes Üniversitesi İktisadi v İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 32, 81-95

Pan, V.L. ve Akay, C. (2015). Eğitim fakültesi öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *NWSA-Education Sciences*, 1C0637, 10(2), 125-138.

Peredo, A. M. and McLean, M. (2005). Social entrepreneurship: a critical revıew of the concept. *Specıal Issue Of The Journal Of World Business,* 2005, 1-29.

Schwab Foundation. Erişim Tarihi: 28.04.2015, http://www.schwabfound.org/

Tuna, S ve Temizkalp, G. (2013). Öğretmen adaylarının yaratıcılık düzeyleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching* 2(1), Makale No:06 ISSN: 2146-9199

Van Dam, K., Schipper, M. and Runhaar, P. (2010). Developing a competency-based framework for teachers' entrepreneurial behaviour. *Teaching and Teacher Education*, 26(4), 965-971.

Yavuz Konokman, G. and Yanpar Yelken, T.(2014). Investigation of preschool teacher candidates' attitudes towards learning and their entrepreneurship levels. *International Online Journal of Educational Sciences*, 6(3), 648-665.